Г.В.ПЛЕХАНОВЫН НЭРЭМЖИТ ОЭЗИС-ИЙН УЛААНБААТАР ДАХЬ САЛБАР СУРГУУЛИЙН МОНГОЛ ХЭЛ, УРАН ЗОХИОЛЫН БАГШ А.ЭЛБЭГЖАРГАЛ

ХҮҮХДИЙН ТӨЛӨВШИЛ, ХӨГЖИЛД МОНГОЛ АРДЫН АМАН ЗОХИОЛЫН /МААЗ/-ЫН ГҮЙЦЭТГЭХ НӨЛӨӨ

УЧИТЕЛЬ МОНГОЛЬСКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ
АЮУРЗАНА ЭЛБЭГЖАРГАЛ

«Монгольский фольклор как эффективное средество развития коммунникативных компентенции учащихся»

ИЛТГЭЛИЙН БҮТЭЦ:

1. Удиртгал

2. Гол хэсэг

- МААЗ бага насны хүүхдийн хөгжил, төлөвшилд нөлөөлөх нь

- Судалгааны хэсэг

3.Дүгнэлт

УДИРТГАЛ

- Монголчууд эрт дээр үеэс хүүхдийн хөгжил төлөвшил, хүнээр хүн хийх монгол ухааныг онцгойлон анхаарсаар ирсэн билээ.
- Хүүхдийг эхийн хэвлийд бүрэлдсэн цагаас буюу “бие давхар” эмэгтэйн цээрлэх үйлийг дагаж мөрдсөөр ирсэн.

Ангир шаргал уургийг цадтал хөхөж,
“Бүүвэйн дуу” сонсож,
айж хөлсөрхсөн цагтаа “ширэглэх” зан үйлээр тайтгаран
аман зохиолтой танилцсаар иржээ.

О ВАНГИЙН СУРГААЛ

Хүүхдийг <u>идэж чадмагц </u>баруун гарыг сургана

<u>Хэлж чадмагц </u>эрхлэх дуун үл гаргана

<u>Явж чадмагц </u>дөрвөн зүг, дээд доодыг ухуулна

<u>Мэхэсхийж чадмагц </u>ёслол найр тавих, эцэг эхээ хүндэтгэхийг сургана.

ҮНДСЭН ХЭСЭГ

1. Тэгвэл ардын аман зохиол хүүхдийн хөгжил төлөвшилд хэрхэн нөлөөлөх вэ?

2. "Монголын баялаг" болсон "цэцэн ухаант", "номонд хорхойтой" хүүхэд залуусыг хэрхэн төрүүлж гаргах вэ? гэсэн асуултууд урган гарна.

“ТӨРӨЛХ ХЭЛ БОЛ ОЮУН УХААНЫ ХӨГЖЛИЙН ҮНДЭС, БҮХИЙ Л МЭДЛЭГИЙГ ЭЗЭМШИХ ЭХ БУЛАГ МӨН”

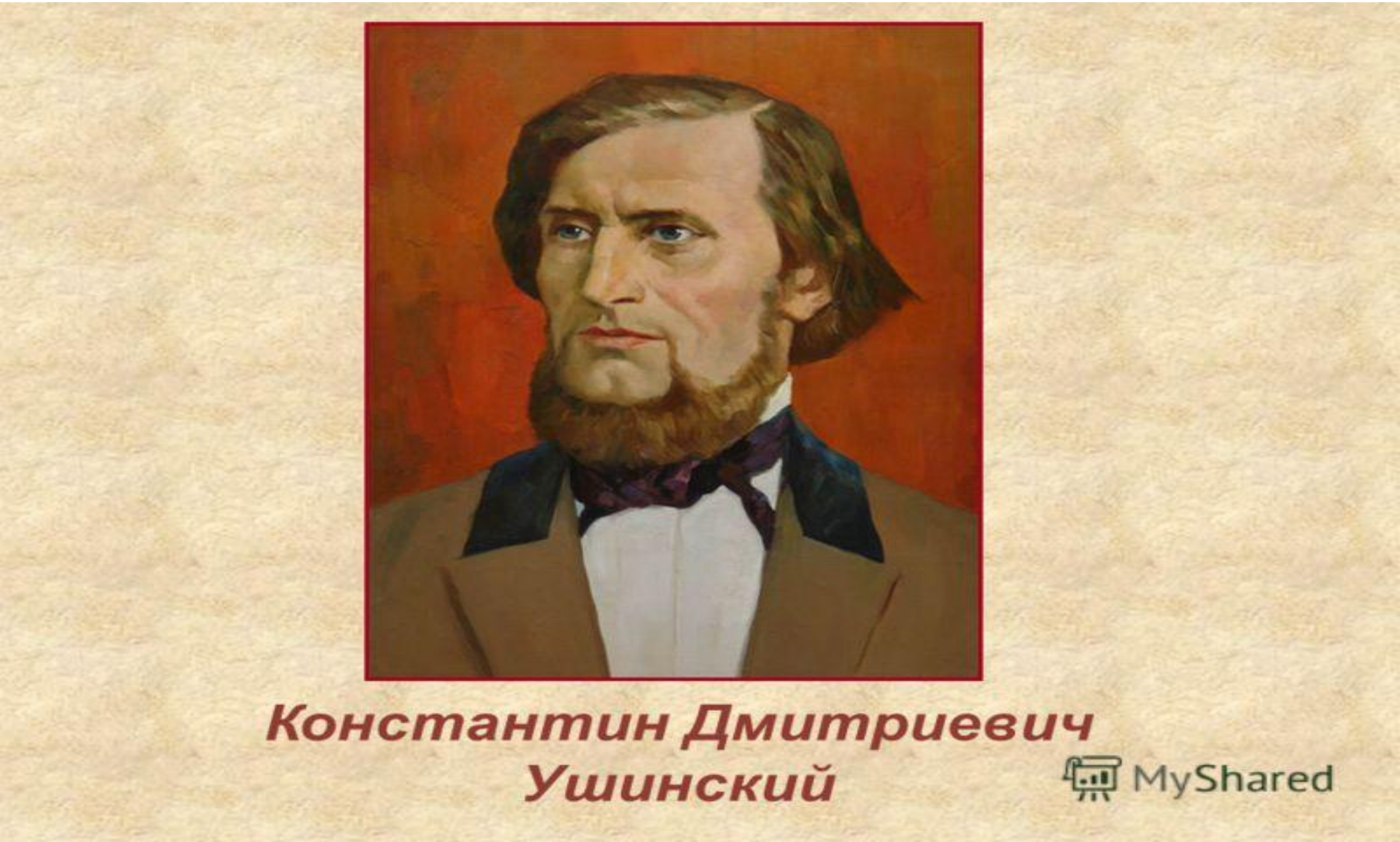

УЛААНБААТАР ХОТОД:

- **Төрийн бус өмчийн 100 орчим сургууль байдаг**
- **Тэдний 50 хувиас илүү нь гадаад хэлний төрөлжсөн сургалттай сургуулиуд байна**
- **Түүнчлэн гадаад оронд төрж өссөн монгол хүүхдүүд эх хэлээ бүрэн дүүрэн эзэмшиж буй эсэх**

Монгол хүүхэд бүрийн хөгжилд дэлхийд содон уугуул монгол ухаан, монгол сэтгэлгээ, монгол хүмүүжил, монгол ахуй, ус, агаар мэт хэрэгтэй.

ТҮРГЭН ХЭЛЛЭГ

- Зөв, тод, ойлгомжтой ярьдаг болгохын тулд
- Хэл яриаг хөгжүүлэхэд
- Цагийг зугаатай, хөгжилтэй өнгөрүүлэхэд

чухал ач холбогдолтой хэл зүгшрүүлэх үг, түргэн хэллэг, амьсгал уртасгах хэллэгийг хэлүүлж иржээ.

- **Гэрийн бүслүүр**

  Гэрлийн бүрхүүл

- **Таргны тахир халбага**

  Тарваганы махир хавирга

- **Уулын мод урттай юу? Богинотой юу? Шигүү юү? Сийрэг үү?**

  Уулын мод урттай ч, богинотой ч

  Шигүү ч, сийрэг ч

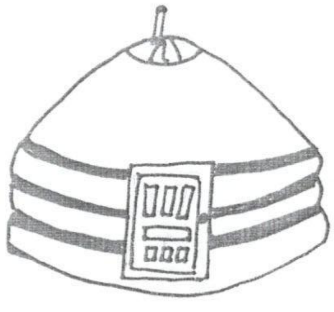

Гэрийн бүслүүр

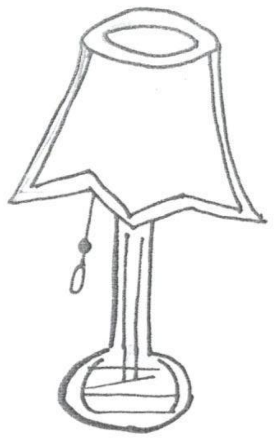

Гэрлийн бүрхүүл

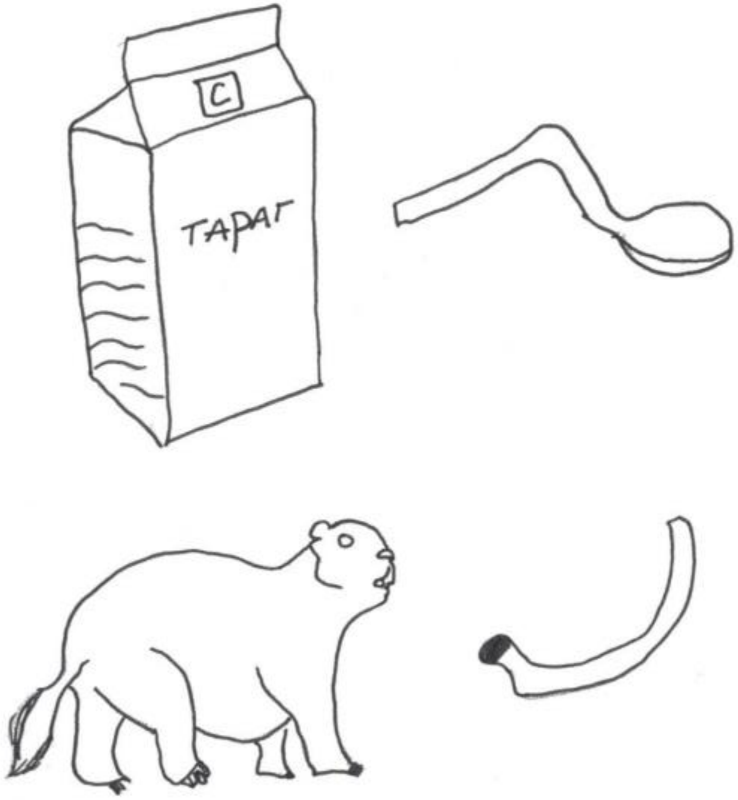

Тарагны тахир халбага

Тарваганы махир хавирга

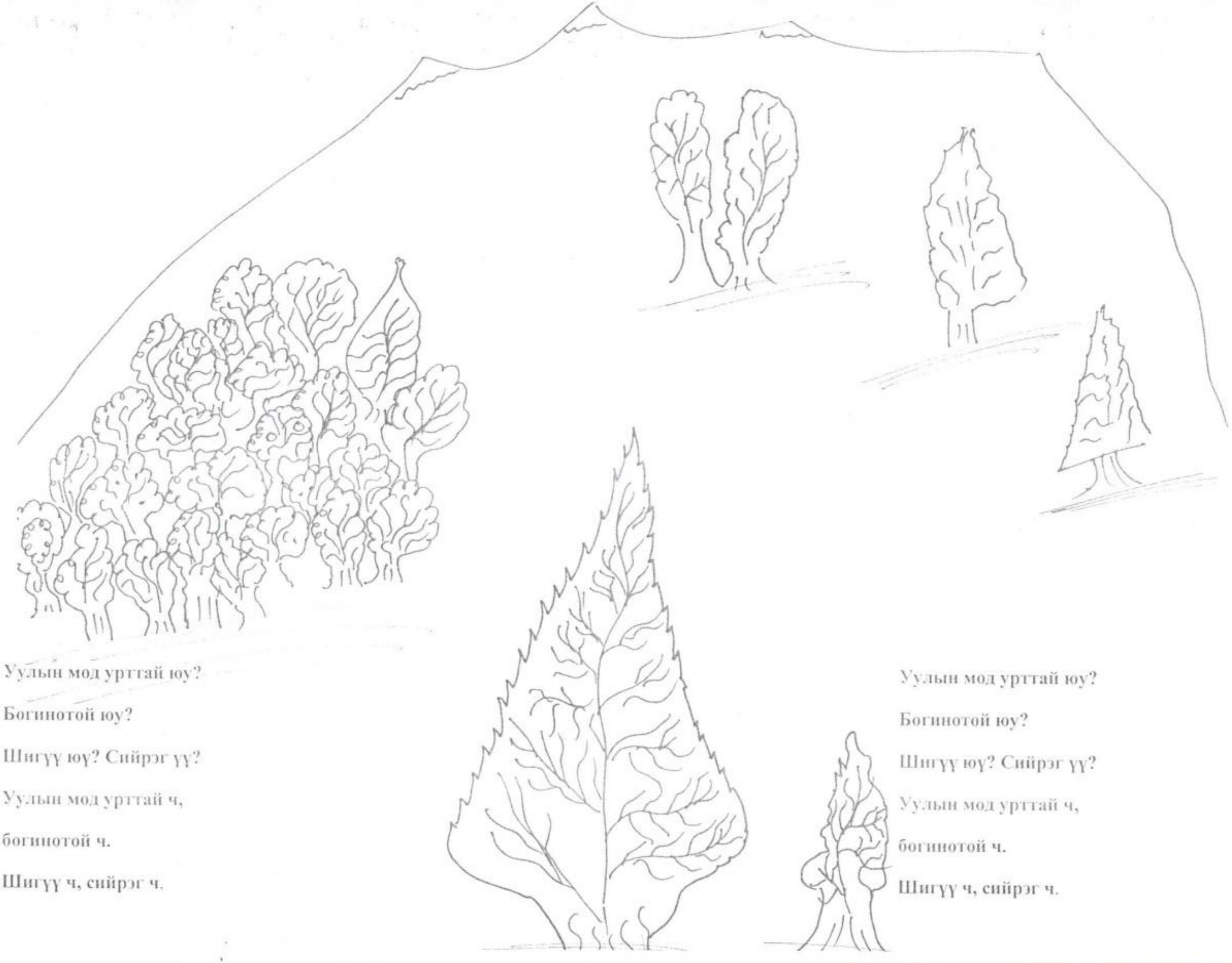

Уулын мод урттай юу?

Богинотой юу?

Шигүү юү? Сийрэг үү?

Уулын мод урттай ч,

богинотой ч.

Шигүү ч, сийрэг ч.

Уулын мод урттай юу?

Богинотой юу?

Шигүү юү? Сийрэг үү?

Уулын мод урттай ч,

богинотой ч.

Шигүү ч, сийрэг ч.

ҮЛГЭР ДОМОГ

- **Хүнд сургамж болох утга агуулгатай**
- **тэдний хүсэл мөрөөдлийг илтгэдэг**
- **уран сэтгэмжээр зохиогдсон**
- **гол төлөв үргэлжилсэн үгээр хүүрнэн өгүүлэх**
- **дотроо олон төрөл зүйлтэй**

аман зохиолын төрлийг үлгэр гэнэ.

АЧ ХОЛБОГДОЛ:

Үлгэр сонсож өссөн хүүхэд сууж сурсан байдаг

Үг нүдэлж, зөв бичдэг

Үгийн баялгийг нэмэгдүүлдэг

Багаар ажиллаж сурдаг

Бүтээлч сэтгэлгээтэй болдог

Хүүхдийн номын ордон
Их мэдэх
Данс: 6238 (bkmon) / 33798-4-5
Шифр: ББК 82.3(2Орос) / М.221
МАНЖИН
РЕПКА

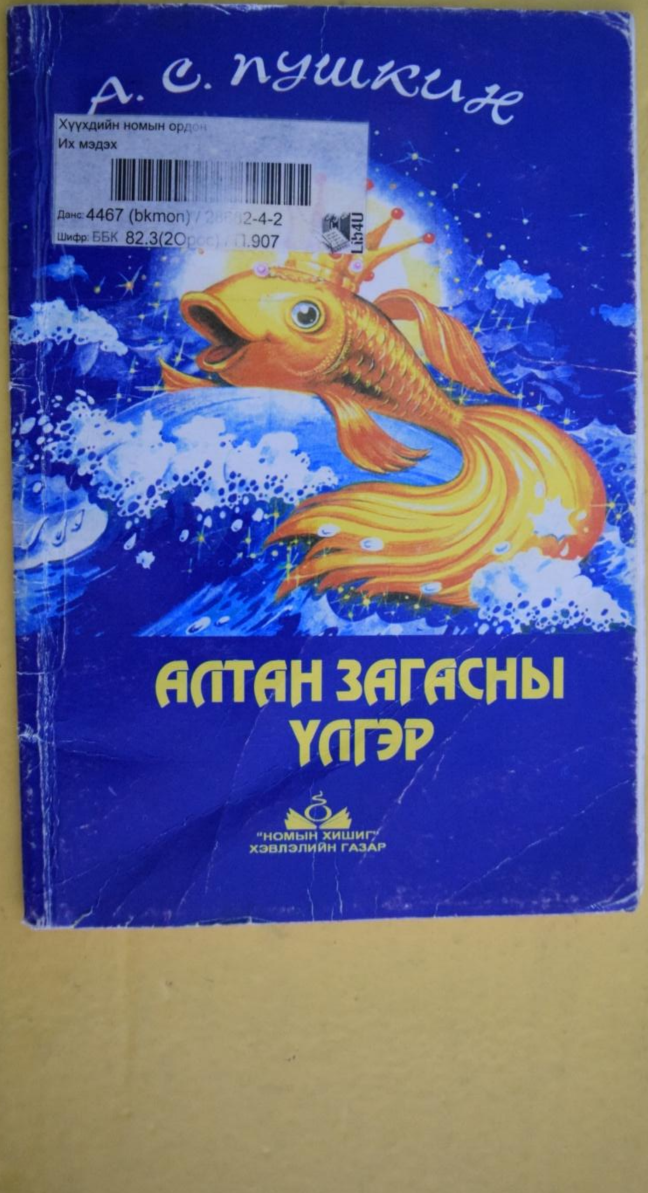
А. С. ПУШКИН
Хүүхдийн номын ордон
Их мэдэх
Данс: 4467 (bkmon)
Шифр: ББК 82.3(2Орос)
АЛТАН ЗАГАСНЫ ҮЛГЭР
"НОМЫН ХИШИГ" ХЭВЛЭЛИЙН ГАЗАР

УРАН УНШЛАГЫН УРАЛДААН

ГИМН РОССИИ
МОНГОЛ УЛСЫН ТӨРИЙН ДУУЛАЛ

ЕРТӨНЦИЙН ГУРАВ

Монгол хүний ахуй амьдрал, сэтгэлгээ, зан заншил, ертөнцийг үзэх үзэл

Танин мэдүүлэх учир холбогдолтой

Толгой, сүүл холбох, мөр бүрийн үе, үгийн тоог чухалчилдаг

Жишээ нь: Энэ сэдвээр хичээл заасны дараа сурагчдын зохиосон нь:

Ертөнцийн гурван олон

Тэнгэрт байдаг од нэг олон

Талд байдаг мал нэг олон

Газарт байдаг шоргоолж нэг олон

Ертөнцийн гурван улаан

Залуу хүний цус нэг улаан

Заадаг багшийн үзэг нэг улаан

Засгийн яамны туг нэг улаан

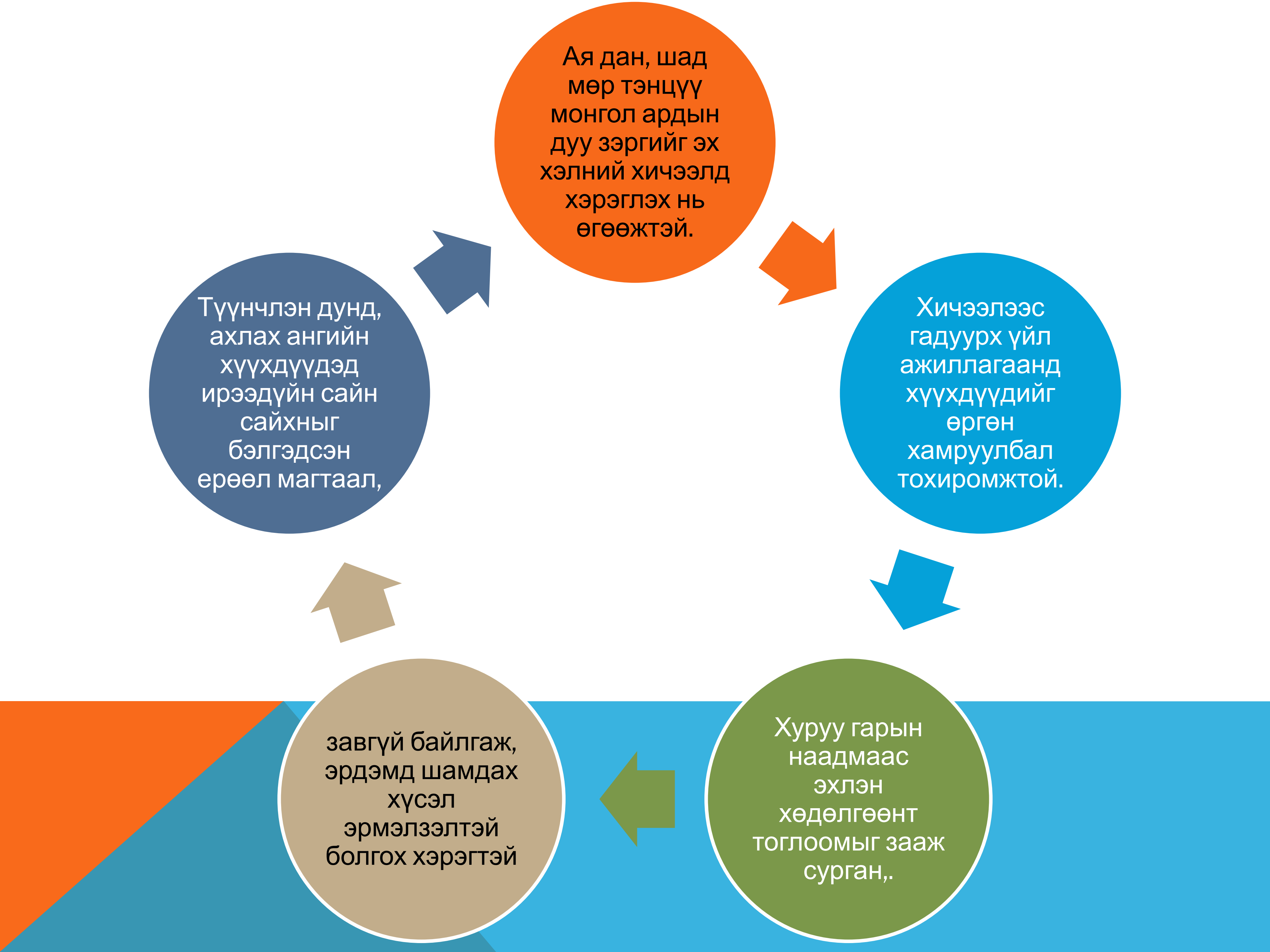
Ая дан, шад мөр тэнцүү монгол ардын дуу зэргийг эх хэлний хичээлд хэрэглэх нь өгөөжтэй.
Хичээлээс гадуурх үйл ажиллагаанд хүүхдүүдийг өргөн хамруулбал тохиромжтой.
Хуруу гарын наадмаас эхлэн хөдөлгөөнт тоглоомыг зааж сурган,.
завгүй байлгаж, эрдэмд шамдах хүсэл эрмэлзэлтэй болгох хэрэгтэй
Түүнчлэн дунд, ахлах ангийн хүүхдүүдэд ирээдүйн сайн сайхныг бэлгэдсэн ерөөл магтаал,

“ДЭЛГЭЦИЙН ДОН”-ООС СЭРГИЙЛЭХ ХЭРЭГТЭЙ.

СУДАЛГААНЫ ХЭСЭГ

МААЗ-ын төрлүүд	II анги		III анги		IV анги		V анги	
	Шинэ**	хуучин*	шинэ**	хуучин*	шинэ**	хуучин*	шинэ**	хуучин*
Ардын дуу		1		2				
Үлгэр, домог	10	19	12	18	16	12	9	14
Оньсого	11	6	5	5	2	9	5	2
Зүйр цэцэн үг	5	3	9	30	20	5	1	60
Түргэн хэллэг, хэл зүгшрүүлэх үг, жороо үг	1	2		1	2	3		
Ерөөл, магтаал		1		2		1		4
Эртний уран зохиол		1	3	5	1	1		1

ДҮГНЭЛТ

1. **Монголын ард түмэн хойч үеэ ардын аман зохиолоор сурган хүмүүжүүлж, эрдэм мэдлэг олгон, хэл яриаг нь хөгжүүлж, авиаг зөв дуудахаас эхлээд монгол ахуй амьдралд сурган, зөв төлөвшилтэй, ухаалаг, бие хүнийг бэлтгэхдээ эх хэлнийхээ дархлааг хамгаалан, эх орон, элгэн садан, ээж аавыгаа хайрладаг зөв хандлагыг давхар эзэмшүүлж иржээ.**
2. **Тиймийн учир эцэг эхчүүд, багш сурган хүмүүжүүлэгчид хүүхэд залуусыг зөв хөгжил төлөвшилтэй, зөв хандлагатай, зөв хүмүүжилтэй, зөв иргэн бэлтгэн гаргахад хамтран ажиллаж, зөв гарцыг олж, зөв шийдэлд хүрнэ гэдэг нь гарцаагүй.**

Анхааран сонссонд баярлалаа.